

határolták és átöröklhetőek. A szerzett lelki sajátságok nem öröklődnek. Öröklődhetik az a lelki struktúra, amelyet közönségesen „jó nyelvérzéknek” nevezünk, de nem az előd által megtanult nyelv. Az átöröklésnek bizonyos törvényei már ismeretesek, mint pl. a gyakorisági görbe (a szélsőséges értékektől a középérték felé növekszik a gyakoriság) és a regresszió (a természet az átlagra törekszik), de ez nem jelenti azt, hogy adott esetben az egyes utódokra bizonyosan bekövetkező struktúrárt megállapítsunk. A variációkat nagyon sok olyan ok hozza létre, amelyeket a tudomány még nem fedezett fel. Az utódok különbözősége az elődöktől épen úgy átöröklési törvény, módszer, mint a hasonlóság. Az átörökölt tényezők és a környezeti hatások egymáshoz való viszonya még ma sem megoldott kérdés, pedig ezen múlik a nevelhetőség kérdése. Az átörökölt lelki jellegek változatlan környezetben és testi kondícióban változatlanoknak mutatkoznak, bár bizonyos mértékben fejlődnek. Az átörökölt és környezeti hatások viszonyát vizsgálták azonos környezetben (árvaház) nevelődő gyerkeken, egypetéjű és nem egypetéjű származó ikreken. A kérdésnek azonban oly sok és nehéz pontja, hibaforrása van, hogy bizonyossággal ma sem dönthető el. Az egész eredmény a sok kutató munka után annyi, hogy sok hibaforrás már ismeretessé vált, a kérdések és fogalmak szabotossága növekedett.

Makay Gusztáv: „A magyar nemzeti nevelés problémája” c. cikke súlyos gondokat ébreszt. Amikor ismertetjük, nem követjük pontos sorrendben gondolatait, hanem a mondatok mögött keressük a belső értelmet. Régóta halljuk a nemzetnevelés szükségét. El is ismerjük. De mi legyen az a határozott cél, amely ebben egységet adjon? Valami kézzelfoghatót, nem pedig általánosságokban elvesző hazafiasságot. Az orosz, olasz, német ifjúság határozott, jól körvonalozott cél felé nevelődik. Ezek az eszmék nálunk nem követhetők. De mit állíthatnánk középpontba? Az ellanyhult irredentizmust? A revízió túlzó optimista, vagy észszerű formáját? A békés, vagy háborús megoldás gondolatára neveljünk? Erős és hősies lelkületű ifjúság állhatja meg majd csak a helyét. Talán a cserkészlet programját fogadjuk el? De sok benne a magyartalan, nemzetközi elem. Nálunk „égető” probléma, súlyos feladat” még a cél, várunk kell reá, a jövő bizonyára meghozza.

Meg kell említenünk *Kaza Lőrinc* sorait „*A polgári iskola reformjához*”. Kimutatja az ugyanezen folyóirat előbbi számában közölt Szombatfalvy György-féle terv (3 osztályos polgári iskola a VI. elemre építve) képtelenségét. A Szombatfalvy által felsorolt érvekből az következik, hogy a polgári iskolának, kizárólag a IV. elemi osztály után, legalább 5 évesnek kell lennie. Reméljük, hogy a reform kifejleszti majd és nem csonkítja meg még jobban a mai formájában máris csonka polgári iskolát.

A folyóirat nagyobb tanulmányai még: *Házy Albert*től „*A magyarságtudomány a kereskedelmi iskolák új tantervében*”, *Wagner Ferenc*től „*Tanítóképzőink történet szemléletéhez*”, *Aldobolyi Nagy Miklós*tól „*Földrajztanítás és gondolkodásra nevelés*”.

A Jövő Utjain 6. száma *Adler Adolf* osztrák ideggyógyorvos és pszichológus munkásságának ismertetését tűzte ki céljául. A folyóirat sok nevelő és pszichológus tollát hozta evégből mozgásba. Bár Freud tanítványa volt, nem

követte mesterét. Freud nemcsak a lelki abnormitásokat, de még az egészséges lelki megnyilvánulásokat is a tudat alatt lappangó, többnyire a nemzeti élettel összefüggő dolgokkal magyarázta. Adler az egész lelket egységesnek tartja, mely nem bontható részekre. Minden lelki konfliktus azzal magyarázható, hogy az egyén és a külvilág is érvényesülni igyekszik. Adler a megalapítója az individuálpszichológiának. Gyakorlati pszichológus is, a bécsi Päd. Institut vezetője. *Máday István* igen röviden foglalja össze Adler főbb tanításait. Az emberi lélek teljesen egységes és benne minden a célok szolgálatában áll. Az ember társas lény, mert magában gyámoltalan. A lelki egészség feltétele a pozitív önértékelés és a közösségérzés. A negatív önértékelés, vagyis fogyatékoságérzés minden gyermeknél fennáll. Ezt vagy fokozatosan fejlődve gyózi le, vagy kiváló teljesítménnyel, vagy ideges tünetekkel pótolja ki. Az ideges gyermek hamis életcél tűz maga elé. Az ideges emberben hiányzik az önbizalom, a bátorság és a közösségérzés. Az ideges jellemet neveléssel gyógyíthatjuk meg.

A Pedagógiai Szeminárium 4. számában *Takaróné Gáll Beatrix* ismerteti Barankay Lajosnak „A nemzeti közszellem pedagógiája“ c. tíz évvel ezelőtt megjelent munkáját, megemlékezésként.

Kovács Albert a „Külföldi és magyar gyermekek szókinccsének összehasonlítása“ címen az angol és magyar vizsgálatok eredményeit hasonlítja össze. A két nyelv sok lényegbeli eltérése miatt az összehasonlítás igen sok nehézséggel jár. E nehézségek kiküszöbölése még nem sikerült.

Mesterházy Jenő „Óbuda szabrászati emlékeit“ ismerteti a rádióban már jólismert alapossággal. *Vikár Kálmán* a Budapesten rendezett nyomtatványkiállítást ismerteti. Mint nevelő, az iskola szemszögén át nézte és a szépség és hatás kedvéért túlzó hibákra is rámutat. A kiállítás vezetőse tanulhat, hogy jövőben nevelésügyi ellentétek ne kerüljenek egy fiókba!

A folyóirat mintatanításai között két elemi iskolai tétel és két VII–VIII. osztályos elemi iskolai témakör kidolgozását látjuk.

A Magyar Tanítóképző 1937. évi 10. száma *Pintér Jenő* kir. tanker. főigazgató felszólítását közli, amely felhívja a tanárságot, hogy ápolja és fejlessze a magyar nyelv tisztaságát. A nyelvi helyességre nevelésről ír *Radnay Oszkár*. Legfontosabb a gyakorlás. A nyelvi helyességre való nevelésben minden, nem nyelvszakos tanárnak is részt kell vennie. Vigyázni kell arra, hogy a tanulók előtt ne tűnjön fel kellemetlenkedésnek, szükségszerűségnek érezze. Gúnynak sincs helye. Sokat használ kiváló írók műveinek figyelmes olvasása. *Mézösi Károly* tanulmánya: *A falútörténet szerepe tanítóképzésünkben*.

A folyóirat 1938. évi első száma *Eperjessy Kálmán*nak a tanítóképzőintézeti történet szakos tanárok értekezletén tartott előadását közli. „Településtörténetünk időszerű kérdései“ címen. Megdöbent mindenkit, hogy a kisántant tudósai és féltudósai, nagy kárunkra, milyen nagy munkásságot fejtenek ki e téren, az igazság elferdítésével. Ez ellen csak a mi erőteljes és tárgyilagos településtörténeti munkásságunk lehet fegyver. *Veress István* a tanítói hivatás óráinak tárgyköreire ad javaslatot, tervezetet. *Fekete József* az óvónőképzésben történt újításokat ismerteti.